

Budapest

Magyar Nemzeti Múzeum

DELBÁCSKA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Trg Oslobođenja 3. szám. (Wagner palota.) Telefonszám: 137, éjjel 488. Sürgőnyim: „Délbácska“, Novisad

NOVISAD, 1925. SZEPTEMBER 16.

VI. évfolyam

SZERDA

214. szám

Előfizetési ára: egy óra 35, három óra 105, fél évre 210 és egész évre 420 dinár. Kéziratokat nem adunk vissza. Egyes szám ára: 150 dinár

Mondjatok le minden reményről...

Már nem vagyunk tulságosan érzékenyek. Aggódók és óvatosak se vagyunk, csupán a dantei szavak jutnak eszünkbe, amikor a két novisadi rendőrkapitány felmentő ítéletének indokolásában ezeket a bizonytalan szavakat olvassuk: *Nem voltak nacionalista szempontból eléggé öntudatosak...* Lasciate ogni speranza... Mondjatok le minden reményről ti, akik erre a területre léptek, amelyet úgy hívnak, hogy Vojvodina. Két derék, tisztességes munkabíró és munkaszerető tisztviselővel megint kevesebb van. Vajjon miért? Tiltakozunk az ítélet indoklása ellen, mert egy percig sem vagyunk hajlandók azt hinni, hogy a két elbocsájtott tisztviselő nacionalista öntudata valami kívánnivalót hagnott hátra azok előtt, akik jónak és időszerűnek látták megfogalmazni és kiadni ezt az elbocsájtó rendeletet. Mert illő tisztelettel kérjük: Mi az, hogy „nacionalista” szempont? Voltak idők, amikor Novisad rendőrfőkapitányától megkövetelték, hogy „ad acta” tegyen minden feljelentést, amely részletezni merete azokat a feleltlenkedéseket, amelyeket a kisebbségek bőrére reszkizáltak meg, s amelyeket mégis a novisadi szerb polgárság komoly és türelmes elemeinek közbenjárására kellett beszüntetni. De mortibus aut bene, aut nihil... Nem akarunk ehelyütt rosszat írni Novisad egyik, azóta már rég elhunyt főkapitányáról, de a város magyar polgársága még igen élénken emlékszik azokra az atrocitásokra, amelyek hónapokra dulták fel a város békéjét. Emlékszik a „Délbácska” szerkesztőségében lezajlott revolveres támadásra, ártatlan, tisztességes, dolgos polgárok ok nélkül kiontott vére, a robbanó bombára, amely hónapokig visszhangzott az addig békés és csendes Vojvodinában. Novisad akkori főkapitányának nem sikerült az „ismeretlen tetteseket” kinyomozni, s a jámbor és hallgataggyá gyurt polgár illő tisztelettel a nacionalista szempontok ilyen hivatalos kidomborítása után békésen és szó nélkül fogadta el egyik novisadi kávéház pincéretől az egypohár vizet, nem mervén még célzást sem tenni arra, hogy a fiatalur, aki egyáltalán nem volt szerbnek mondható, — tegnap még bombát szolgált ki a „Délbácska” szerkesztősége alatt. Még a lap munkatársai is csöndes és megadó mosollyal viszonzták az „ismeretlen tettes” kollégialis üdvözlését és a leghalványabb gyanúnak sem adtak kifejezést olyan irányban, mintha valakit is felismertek volna az „ismeretlen tettesek” közül. Mindez persze régen volt. Két évvel, három évvel, öt évvel ezelőtt. Boldog emlékü Banjanin Jovan főkapitány akkoriban saját, házilag készített sajtótörvénye értelmében egyszerűen „megtiltotta” a „Délbácska” további megjelenését. Tíz napig nem tudtunk hangot adni a magyar polgárság jogos és indokolt felháborodásának. Tíz napig egyetlen szóval se figyelmeztethettük ezt a várost arra, hogy nem jó úton jár az a politika, amely megengedi, sőt kötelességévé teszi a város rendőrfőkapitányának azt, hogy hivatali hatalmával és állása egész tekintélyével a rendbontók mellé álljon. A szavaink nem hallatszottak messzire, s ha akkor úgy is tetszett, hogy a novisadi rendőrség akkori felfogása megfelelt az ugynevezett nacionalista szempontoknak, ma joggal csodálkozunk azon,

hogy a rendőrség két ismertén kitűnő tisztviselőjét ilyen régen csődöt mondott szempontokra való hivatkozással lehessen elbocsájtani. Már *évekkel ezelőtt* kiderült, hogy az ugynevezett nacionalista szempont a békeesség és a nyugalom feltétlen védelmét követeli. Hetedfél év alatt Beogradban is belátták végre, hogy *tényleg* laknak a Vojvodinában magyar és németajku állampolgárok is. Belátták, hogy nem humbug a félmillió német. Belátták, hogy mitse lehet az ellen tenni, hogy a magyarok magyarul, s a németek németül beszéljenek. A szubotcai rendőrfőkapitány bizonyos intézkedéseiben még visszakerődzi ezt a türelmetlen álláspontot, de a két elbocsájtott novisadi rendőrkapitány nem akart más lenni, csupán lelkiismeretes, pontos és dolgos hivatalnok. A két

novisadi rendőrkapitány nem ment el cégtáblákat mázolni, s mégse próbálta, hogy előre köszönjön azoknak, akik „vezérei” a novisadi és vojvodinai feleltlen, kisebbségellenes kilengéseknek. A két szerencsétlen rendelkezéssel elbocsájtott tisztviselő csupán a hivatásának óhajtott élni, s úgy fogta fel hivatalos kötelességét, ahogyan azt minden európai államban értelmezik. Vajjon miért kellett őket ilyen „rövid úton” elbocsájtani? A beogradi politika még ma sem közelítette meg azokat a szempontokat, amelyeknek érvényrejuttatása egyetlen biztosítéka lehetne a Vojvodina rendjének és békeességének. Nem magyar panasz ez. Novisad és a Vojvodina szerbjei egyképpen megdöbbenve veszik tudomásul, hogy ma éppen olyan kevés a reményünk a békeességre, amilyen kevés volt öt évvel, vagy három évvel ezelőtt.

A kormány tagjai elutaztak a fővárosból

Teljes a csend a politikában

Beogradból jelentik: A király és kormány tagjainak elutazása után ugyszólván ismét teljes csend van a politikai életben, ami mindaddig fog tartani, amíg a montenegrói ünnepek véget nem érnek és a kormány tagjai vissza nem térnek a fővárosba.

Tegnap délután Maximovics Bozsza belügyminiszter, Trifunovics Dusan hadügyminiszter, Trifunovics Misa vallásügyi miniszter és Trifkovic Márko elutaztak Szkoplyébe, ahonnan a király kíséretében Petyen át Montenegroba utaznak.

Tegnap este Zagreban és Spliten át Rádics Pavle agrárreformminiszter és Bacsinics Rude képviselő elutaztak Montenegroba. Ugyanezen az úton utaznak ma reggel Gyuristics Márkó a miniszterelnök helyettese, Vukicsevics Velja közoktatásügyi miniszter és számos képviselő. Ez a csoport Cetinijében várakozik a királyra.

Tegnap utazott el Beogradból Zagrebba Predavec Josip a horvát paraszt párt alelnöke, aki néhány napig Beogradban tartózkodott és ezalatt pártja minisztereivel és államtitkáriaival folytatott tárgyalásokat.

Míg a kormánypárt tagjai ugyszólván mind elutaztak a fővárosból, addig tegnap Beogradba érkeztek Seftia Behmen és Hussein Alics a muzulmán párt két tagja, hogy a demokratapárt vezetőségével tanácskozzanak a két párt együttműködése ügyében.

Az interparlamentáris unió

A washingtoni interparlamentáris konferencián résztvevő Marinkovics Voja tegnap délelőtt felkereste Trifkovic Márkót a parlament elnökét és közel egy órát tanácskozott vele a konferencián elmondandó beszédéről. Marinkovics Voja a tegnapi Simplon expresszel Párisba utazott, ahonnan Washingtonba folytatja útját.

A francia lapok a tefegyverzés ellen

A svájci és francia lapok Apponyi beszédéről

Genf, szeptember 15. A lapok mai számunkban ismét visszatérnek Apponyi Albert gróf beszédére és többek között a következőket írják: „A tiszteletreméltó államférfi beszéde az egész közgyűlésen még eszméinek eltérő volta mellett is a legélénkebb csodálatot keltezte. Mindenki elismeréssel adózott bátorságának, tapintatosságának és ügyességének. Csupán érintette de a szükséges mértéknél bővebben nem foglalkozott a kisebbségek és lesterelésnek kényes és a magyarságra nézve annyira fontos kérdéseivel majd áttért a genfi jegyzőkönyvre. Az egész közgyűlés helyesléssel találkozott és élénk tetszéssel kísérték azt a tételt, hogy a világ bizonyos részeiben a biztonsgot csupán általános szerződés biztosíthatja, nem pedig regionális egyezmények. Apponyi, akinek mult évi beszéde élénk izgalmat okozott és meglehetősen éles kritikát provokált, az idei genfi szereplésével őszinte sikert aratott.

Páris, szept. 15. Az itteni lapok részle-

tesen közlik Apponyi Albert tegnapi beszédét és különösen kiemelik az általános szerződésre vonatkozó részt, megállapítva, hogy Apponyi érvei egyeznek Paul Boncourt francia delegátus érveivel. A leszerelésre vonatkozó része természetesen már kevésbé találkozik a francia sajtó tetszésével. A lapok továbbá megjegyzik, hogy Apponyi ugyanazokat az érveket hangoztatta, amelyeket a németeknek a népek szövetségébe való belépése esetén Stresemann mondott volna. A Matin megjegyzi, hogy a németeknek nincsenek ilyen ellenállhatatlan és nagytekintélyű szónokai. A lapok eiragadtatással említik meg Apponyi franciasságának eleganciáját, amit francia szónok is megirigyelhetne. Apponyi éles tiszta logikájával a Matin szerint csak az elhunyt Ribot beszédei hasonlíthatók össze. A beszédnek a kisebbségre vonatkozó részét egyes lapok maliciózus megjegyzésekkel kísérik, de a beszéd igazságai elől egyik sem igyekszik elzárkózni.

A **Politika** tegnapi számában Dragisa Lapcsevics „Uj program” című cikksorozatának I. részét közli. Eddig az átkos politikai harc akadályozott meg minden munkát, most azonban Pasics szavai szerint az ország gazdasági felépítésének ideje következik. Ez anyit jelent, hogy új program következik. Ennek első feladata az állami kiadások csökkentése kell, hogy legyen. Az 1925—1926. évi költségvetés szerint az állami kiadások összege 11.910.000.000 dinár. Olyan hatalmas összeg ez, amely meghaladja az ország gazdasági erejét. A legfontosabb feladat a takarékoskodás amelyet a költségvetés első tételénél, a legfőbb állami közigazgatásnál kell megkezdeni. Csökkenteni kell a civil listát a képviselői napidijakat, amelyek túl magasak és ezért a parlamentben ugyszólván kizárólag hivatásos politikusok ülnek, szakemberek, munkások, földművesek, gyárosok és kereskedők helyett. Csökkenteni kell a miniszteriumok számát. Elég lesz ennek az országnak kilenc minisztérium. A miniszteriumok kiadásait is csökkenteni kell. A közoktatásiügyi miniszterium szüntesse meg a jelentéktelenebb városokban a gimnáziumokat és ezek helyett létesítsen ipari és szakiskolákat. A külügyminiszteriumnak az ország külső biztonságáról kell gondoskodni. Erre a legalkalmasabb, ha Balkán szövetséget alakítanak, amelyben az összes balkáni államok képviselve lennének, még talán Törökország is. Erre különösen akkor lesz szükség, ha az európai nagyhatalmak Oroszországgal kerülnek összeütközésbe.

A **Vreme** vezetőhelyen foglalkozik a Görögországgal való viszonytal. A Görögországgal megkezdett gazdasági tárgyalások tudvalevőleg megszakadtak még pedig azért, mert a görög kormány nem volt fontos a gazdasági szerződés megkötése. Görögország szempontjából sokkal fontosabb lett volna a lejárt szövetség megújítása. Ez a szövetség azonban semmi előnyt nem jelentett számunkra és bár nem zárkóztunk el előle, elébe helyeztük a gazdasági — kereskedelmi szerződés megkötését. Ezenkívül fontosnak tartottuk Görögországban levő kisebbségeink helyzetének a javítását és a szaloniki kikötő szabad zónája kérdésének a rendezését Görög szomszédaink azonban nem mutattak elég megértést kéréseink irányában is ilyen módon került sor a kereskedelmi tárgyalások megszakítására. Mikor Rendis görög külügyminiszter látta, hogy a velünk való szövetség megkötése nehézségekbe ütközik, felvetette a balkáni biztonsági paktum megkötésének kérdését. Rendis ezt a nagyantant segítségével szerette volna nyelbeütni, Genfben azonban meggyőződött arról, hogy erre a támogatásra nem számíthat ezért most már sokkal barátságosabb hangon beszél rólunk. Tekintet nélkül arra, hogy mi idézte elő ezt a hangulatváltozást, örömmel üdvözöljük ezt. Örülünk hogy görög szomszédaink belátták, hogy a saját érdekeik mellett tekintettel kell lenniük más érdekekre is, Rendis nyilatkozataiból kitűnik, hogy megértéssel van a két állam közös érdekei iránt is. Ez mindenestre haladás és most már remélhető, hogy az új tárgyalások esetleges megindulása barátságosabb módon történik, mint a múltkor.

Szerdán és csütörtökön újabb szenzáció az Apollo-ban:

A tenger borzalmái

Érdekfeszítő dráma 6 felvonásban.

Főszereplők:

Helena Makovska és Carl de Vogt

Hirdessen a Délbácskában

Négy ország rendőrsége keresi Manojlovicsot

— Megállapítást nyert, hogy Németország felé vette útját —

Manojlovics Gavráról eddig még semmi hír, annyi bizonyos most már, hogy Németországba szökött. A novisadi ügyészség tegnap távirati uton iordult a budapesti, bécsi, berlini és hamburgi rendőrséghez, közölte velök Manojlovics Gavra személyleírását és kérte letartóztatását.

A nyomozás most abban az irányban folyik, hogy nem voltak-e idehaza bűntársai Manojlovics Gavrának. Megállapítást nyert ugyanis, hogy Manojlovics Gavra két hónapja-ezelőtt egy fiatal mérnökkel együtt utazott Németországba, és ennek állítólag nagy szerepe van a csalások elkövetésében. A vizsgál lat most ennek a mérnöknek a szerepét akarja tisztázni. Hasonlóképpen világosságot kell deríteni arra vonatkozólag is, hogy milyen szere-

pet játszott Manojlovics Gavra machinációjában az a beogradi váltóüzlet tulajdonos, aki külföldre utalta Manojlovics pénzét.

Beogradban abban az irányban is nyomoznak, hová tette Manojlovics Gavra azt az 550.000 dinárt, amit szökése napján vett fel Beogradban, miután családjának csak három-ezer dinárt hagyott. Eddig még nem lehetett megállapítani, hogy csekket vásárolt-e ezért a pénzért, vagy más uton biztosította magának.

Tegnap délben az a hír terjedt el Novisadon, hogy Manojlovics Gavrát Bécs és Berlin között elfogták. Ez a hír azonban teljesen alaptalan, mivel az ügyészség csak tegnap értesítette a külföldi rendőrségeket Manojlovics szökéséről.

A nemzeti kisebbségek konferenciája

Genf, szeptember 15. A különböző nemzetek kisebbségi csoportjainak kezdeményezésére Genfben október 15-én az európai államok valamennyi kisebbségi csoportjának képviselői gyűlést tartanak. Ezen nem az egyes csoportok különleges helyzetével foglalkoznak,

hanem azzal az alapvető kérdéssel, miképp lehetne a nemzeti kisebbség és többség békés együttérzését közbizalom alapon biztosítani. Mintegy 30 nemzetiségi csoport képviselteti magát a gyűlésen.

A jövő kizárólag a repülőgépeké

Sven Hedin nyilatkozik a repülőgépek jövőjéről

Berlinből jelentik: Dr. Sven Hedin drezdai tartózkodása idején fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt nyilatkozott a légi közlekedés jövőjéről.

— Nagy örömmre szolgált — mondotta — hogy Nansennel együtt meglátogathattam a Junkers-féle repülőgyárakat. Két év előtt Ford kiterjedt műveit néztem meg az ő személyes kalauzolásával. Meg kell jegyezni, hogy a Junkers-művek iránt nagyobb érdeklődést tanúsítottam. Az az érzésem, hogy elmúlt a postakocsi és vasutak ideje, sőt eljön nem sokára az automobilok vége is. A közlekedés jövője a repülőgépeké. Ezek roppant szerepet fognak játszani a jövőben. Napról-napra van alkalmam ilyen természetű megfigyelésekre. Stockholmban a közeli légi közlekedésre már be is rendezkedtek.

— Amióta Drezdában megtekinttem a Junkers-gyárakat, megerősödött bennem a gondolat, hogy a jövő kizárólag a repülőgépeké lesz. A repülőközlekedés behálózza majd az egész földet. Mint kutató leginkább az érdekelt e pillanatban, vajjon lehet-e légi közlekedéssel olyan világrészekbe eljutni, amelyek eddig

kiderítetlenek voltak. Brazíliára gondolok, az ismeretlen sarkvidékekre, Kanadáának felderítetlen részeire, az északi sarkra, Alaska távoli régióira. Grönlandra és Ázsia belsejére, amelyen én magam negyven éven át karavánjaimmal keresztül-kasul átvonultam. Nagyon szeretném, ha a Góbi sivatagot és Tibetet is repülőgépek közvetítésével kutatnák ki.

— Iskolás fiu voltam és már nagyon érdeklődtem a föld ismeretlen részei iránt. Az ismeretlen megismerése örök vágyam maradt és azért érdekelt mindig is a németeknek az a terve, hogy meghódítsák a levegőt. A repülőgépek a kultura számára meg fogják hódítani a világot minden ismeretlen részét.

Nagy és szép feladata Németországnak, hogy azoknak a nemzeteknek, amelyek legyőzték őt a világháboruban, a technikai vívmánya által utat mutat a megértés felé.

Beszélgése végén Sven Hedin annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy Németország továbbra is előre halad és fejlődésének útjából mindinkább el fogja háritani az akadályokat.

Megszökött gépügynök

Molnar Albert az utóbbi években sokszor csempészett Szubotica mellett a határon át és vissza, de sohase lett bántódása. A hatóság azonban az utóbbi időben megnehezítelt rá, mire Molnar rendes foglalkozás után nézett. és belépett Szubotican az amerikai Singer varrógépgyárhoz ügynöknek. Mivel azonban a csempészésről nem tudott leszokni, elfogták és áttoloncolták a magyar határon. Természetes, hogy Molnar elfelejtett leszámolni a szeptember elején beinkaszált pénzekkel, jó pár ezer dinárral.

Verekedő Kamenici-uccai korcsmáros

Radulovics Bogolyub a repülőtéren alkalmazott lakatos tegnap délután a Kamenici uccában levő Koleszár-féle vendéglőben ivott egy ismerőseivel, akinek azonban nem tudja a nevét. Szerbül énekeltek és ezalatt észrevették, hogy Koleszár és felesége sugdolóznak. Mivel attól tartottak, hogy verekedés lesz, fizettek és elmentek. Amikor Radulovics kilépett az ajtón, Koleszár egy durunggal fejbevágtá úgy, hogy elesett. Radulovics segítségért kiabált, mire a szomszédok előjöttek és eltávolították Koleszárt. Radulovicsot súlyos sérülésével kórházba szállították, Koleszárt pedig letartóztatták. Koleszár azzal védekezik, hogy Radulovics támadta meg őt.

litották, Koleszárt pedig letartóztatták. Koleszár azzal védekezik, hogy Radulovics támadta meg őt.

— **Bomba a budapesti főkapitányságon.** Budapestről jelentik: Kedden délelőtt a főkapitányság trafikjában egy csomagot találtak. A csomagot megvizsgálták és egy régi rozsdás gránátot találtak benne. Vizsgálat folyik abban az irányban, hogy véletlenül került-e oda a gránát, vagy ijesztésül hozták oda. Arra is gyanakszanak, hogy a szabadlábban levő Vági-féle kommunisták közül helyezte el valaki a bombát.

— **Medinát elfoglalták a lázadó mahabiták.** Londonból jelentik, hogy a mahabiták kardcsapás nélkül megszállták Medinát, a mohamedánok szent városát. A lakosság vagyonában semmiféle kárt nem okoztak.

Legújabb női divatkalapok készítése!

A legújabb divatminták után átalakítás, formázás, diszítés. Spadri fejek, kész baba kalapok. Csekély üzemi költség folytán olcsóbb, mint bárhol, sok évi külföldi gyakorlat alapján.

Fischer Richardné, Futoski put 77. (Lövölde.)

KISEBBSÉGEK

(—) Az egész világ közvéleményé-nyéhez... Torna Gyula, az erdélyi magyar telepesek megbízottja Genfben nyilatkozatot adott a budapesti „Magyarország” tudósítójának. Torna kijelentette, hogy a romániai magyar telepesek a sajtó útján a világ közvéleményéhez fognak fordulni. Torna maga a népszövetségi tanács tagjaihoz, külön-külön népszojvezetőkhez, levelet intézett a magyar telepesek nevében, amelyben a tárgyalások újrafelvételét kérte, azt bizonyítva, hogy az ismeretes hétszáz ezer aranyfranknyi csekély összeg elfogadását nem lehet igazságos elintézésnek tekinteni. Leveleire eddig választ nem kapott, de lehetséges, hogy a telepesek még az ülés-szak folyamán a népszövetségi tanácsot, illetve annak elnökét külön újból megkeresik, s kérik a kérdésnek újból napirendre való kitűzését. — Hangsúlyozni kívánjuk — mondotta Torna — hogy a tanács bennünket megse hallgatott, ellenben hasonló ügyben a lengyelországi német telepesek képviselői résztvettek a kisajátítási összeget megállapító tárgyalásokon. Ez a néhány német telepes is hétszáz ezer aranyfrankot kapott. A tanács — úgy látszik — hü akar maradni az általa megállapított számokhoz, mert a kétezercsatornyolcvanöt csángó és szegedi magyar telepesnek, akiket a háboru román állampolgárokká tett, ugyanezt az összeget tartotta helyesnek megítélni.

(—) Egy többszázéves rendház pusztulása. Kolozsvárról jelentik: A szilágysomlyói volt minorita főgimnázium igazgató főpapja, Köhalmi Mihály néhány nappal ezelőtt a következő kijelentést tette egy kolozsvári lap munkatársa előtt: — A földszint és emelet cellái üresen tátonganak, a nagy ebédlőterem sem hangos a beszédűtől, mert csak én és igazgató elődöm vagyunk itt a régi gardából. A többiek mind elszéledtek. Szétszórta őket a nincstelenség, a nyomorúság. A rendház, mely 1700-ban alakult. Szent Ferenc halála után 40 évvel megkapta a pápától vagyongyűjtésre az engedélyt és hosszas évtizedek munkája és kegyes hívők adománya folytán több mint száz hold szántót és erdőt gyűjtött össze. Az agrárreform azonban — nézetem szerint igazságtalanul — mind egy szálig kisajátította. Csak a jövedelmet nem hajtó rezidenciát, amely felett szintén a rekvirálás Demokles kardja lebeg állandóan és egy kis szőlőt hagytak meg kezünkben, de ez még arra sem elegendő, hogy éhenhaljunk mellette.

(—) Mit nem tesz a kormánypénz... Ungvárott „Uj Közlöny” címmel valami jelentékeny kis újság boldogítja a magyar olvasókat. Financziális nehézségeinek közepette a lapocskáznak sikerült szubvenciót kijárni. Az „üzlet” perfektuálása után az eddig „ellenzéki” hurokat pengető lap most vezetőhelyen többek között ilyen kitételekkel ront a ruszinszói magyarság kisebbségi politikájának:

„A természetes és magától értetődő az lett volna, hogy például Massaryk köztársaságában a magyarság vezérei is azok legyenek, akiknek gondolkodása rokon a humanista és filozófus államfő gondolkodásával és így a hatalomra jutott csehszlovák nemzet és hatalmát veszített magyarság közt a dolog természeténél fogva támadt ellentéteket csökkenthetik és a két nemzet megértését előbbrevíthetik. Ehelyett azonban a rég letűnt és politikájával végleg megbukott Tiszarendszer embereit, a reakciós Apponyi Albert híveit láttuk a fórumon ágálni és a magyar kisebbség nevében beszélni.

A földreform miatt birtokaikért aggódó

földesurak. hatalmukat veszített alispánok és főszolgabírák, reakciós papok, a politika iskolájában járatlan fiskálisok és más, hasonló gondolkodású, az új idők szellemét meg nem értő férfiak kezébe került a magyar kisebbség politikai, kulturális és gazdasági irányítása. Nem beszélve arról sem, hogy ezek a jó urak lelki rokonságban voltak és érezték magukat azzal a kurzuspolitikával, amely odaát Magyarországon esztendőnkön át tombolt és

valójában a kisebbségi magyar politikát sohasem tudták függetleníteni a magyarországi politikától és a magyar kisebbségi politikája Csehszlovákiában éppúgy, mint Jugoszláviában és Romániában alig volt más, mint Budapest politikájának reflexe. A várakozás és vegetálás, a titkos reménysek yalamint a semmítetés politikája volt ez.”
És még mondja valaki, hogy a pénznek nincs szaga...

SZEPTEMBER 20-ÁN ELVESZ A VILÁG

Szentelt gyufa — a háromheti sötétség ellen

Itt a világ vége: gyufát és gyertyát akar szenteltetni a suboticei tanyák népe az elkövetkezendő sötét napokra. — A papoknak kellett a népet lecsillapítaniok

Mindnyájan tudjuk és tapasztaljuk, hogy az idej egész esztendő rendkívüli volt. Réges-régen volt az elmulthoz hasonló meleg tél és ugyancsak az elmulthoz hasonló hideg és csapadékban du nyár. A multkori óriási zivatar és vihar aztán betetőzött — ugylátszik — minden, mert a közönséges nép fantáziája már nem bírja tovább és valami neki is tetsző, elfogadható okot vagy legalább következményt keres.

Mindjárt a vihar után pár napra újabb dátumot tűzött ki az élénk népképzlet a világ elpusztulására. A suboticei tanyákon mindenki beszélte, hogy a ludasi pap kiprédikálta, hogy szeptember 9-én, szerdán elvesz a világ, olyan óriási vihar jön, amilyen még nem volt és ez elsodorja az egész bünös emberiséget. Természetes, hogy a prédikáció-históriából egy szó sem volt igaz és kérdésünkre Probojcscevic ludasi plébános kijelentette, hogy őt magát lepte meg legjobban a mende-monda, mert még csak nem is hasonló dologról tartott prédikációt. Szubotica környékén az elmúlt szerdán mindenki félelemmel készült a világ végére. De elmúlt ez a nap is, minden különösebb esemény nélkül (legfeljebb csak az volt nagyon fontos, hogy Rádics ekkor találkozott Pasicsal).

A tanyai nép azonban nem akarta elhinni, hogy olyan nagyon messze legyen a világ vége, hogy ők azt meg se ériék. Pár nap alatt mindenki beszélte és el is hitte a suboticei tanyákon, sőt Szubotican a városban is, hogy néhány nap múlva

háromheti sötétség borítja majd el a földet, ez lesz a világ vége és ezért erre az időre mindenki vegyen

magának megfelelő elegendő mennyiségű gyertyát és gyufát, azokat szenteltesse meg és szentelt gyertya fényénél, szentelt gyújtószálak gyújtogatása közben készüljön az utolsó itéletre.

Vasárnap reggel mindenünnen tömegesen jött a nép Subotican templomba, mindenkinél egy nagy csomó gyertya és pár skatulya gyufa és kérték a meglepett lelkészeket, hogy szenteljék meg a gyertyákat és gyufát. Elmondották azt is, mire kell a szentelt gyertya és gyufa. A meglepődött lelkészek alig tudták felvilágosítani a félrevezetett és könnyen hívő népet arról, hogy felültették őket, valószínűen néhány gyertyakereskedő és gyufaárus biztatására, akik jó üzletet csináltak a nagy me-séből.

A nép azonban annyira nem akart hinni még a papoknak sem, hogy azok kénytelenek voltak egészen komoly formában a szószékről prédikálni, hogy a német becsapták és meg-megmagyarázni, hogy gyufát egyáltalán nem szoktak szentelni, gyertyát pedig csak gyertya-szentelőkor, az pedig már rég elmúlt és így most nem lehet.

De azért a suboticei tanyák iskolázatlan népe most még nagyobb félelemmel várja a háromhetes sötétséget és a világ végét.

Érdekes különben — amint mindenünnen jönnek hozzánk a hírek — nemcsak Subotican, hanem Stara Kanjizsán és Sentán is mindenki a világ végétől beszél és ott is akartak vasárnap gyertyát szenteltetni. Itt már pontos dátumot is tudnak és szeptember 20-ára jövendőlik a világ végét.

A ROMÁNOK TÖBBSÉGE ERDÉLYBEN

„A magyar lakosság szaporodása stagnál”

Egy román statisztika furcsa konkluziói — Hány magyar és német polgár él Erdélyben?

Kolozsvárról jelentik: A kormány hivatalos lapja a bukaresti „Viitorul” mai számában egy statisztikai röpirat megjelenése alkalmából Románia népesedési arányszámait közli. A kormány lapja megbízható és pontos statisztikai szolgálat megszervezését sürgeti, mert szerinte a hivatalos kiadásban megjelent: „La question des minorites en Transylvanie” egy ilyen megfelelő statisztikai apparátus híján, a magyarországi népszámlálás adataira hivatkozott, amelyek alkalmasak arra, hogy Romániát a külföldön kompromittálják, holott az ilyen brosurának éppen propagandikus célja van.

A „Viitorul” a francia nyelven megjelent röpiratnak, az 1923. évi román népszámlálás adatait szegezi szembe. Eszerint 1923. évben Erdélynek öt és félmillió lakosa volt. Mégpedig: 3.300.000 román, 1.100.000 magyar és székely

560.000 szász és sváb 203.000 különféle nemzetiségű.

A lap szerint az egyesülés óta a román lakosság száma állandóan nő és bizonyosra vehető, hogy ma Erdélyben már 4.000.000 a román lakosság száma. A lap ezután minden tárgyi bizonyítékokra való hivatkozás nélkül azt a feltűnést keltő megállapítást teszi, hogy a román lakosság, amely most kétharmad többséggel bír, rövid időn belül még számottevőbb többségre fog szertenni, mert a német lakosság száma apadóban van, a magyar lakosság szaporodása pedig stagnál.

Győződjön meg **tűzifa szükségletét** róla, hogy a legjobban ledezheti **D. D. za Eksploataciju Drva-nál**, Novisad. Telefon 455. A Strand mellett.

Péntektől-Vasárnapig az Apollóban

A HÁZASSÁGSZÉDELGŐ

Hasbarugta teherben levő feleségét — Pórujárta tolvaj. — Két sajtóper amelyet nem lehetett megtartani.

Négy esztendővel ezelőtt 1921 januárjában, Jelcsics Vasza 25 esztendőes futaki földműves a novisadi cseneji szálláson lakó apósához Letics Márkóhoz jött látogatóba feleségével, Kovinkával együtt. Jelcsics sohasem élt jó viszonyban apósával, mert ez nem adta neki azt a 12 lánca földet, amit hozományának ígért. Emiatt feleségével Kovinkával szemben élt a legjobb viszonyban Jelcsics. Aznap este többben ültek az asztalnál és bort ittak. A Jelcsics mellett ülő Vlahovics Marko valami miatt összehúzózkodott Jelcsicssel, mire ez kivette zsebéből kését és Vlahovicsra támadt. Amikor ezt észrevette Jelcsics felesége felugrott és megvágta Jelcsics kezét, mire ez megfordult és hasbarugta feleségét. A másállapotban levő Jelcsicsné rögtön elájult ágyának dőlt és még azon éjjel kora szülött gyermeket (6 hónapos) szült. A gyermek fél óráig élt mindössze.

A novisadi törvényszék tegnap vonta felelősségre Jelcsicset aki tagadta, hogy megvágta volna feleségét, a tanúk azonban mind ellene vallottak, sőt ez is beigazolást nyert hogy állandóan rosszul bánt feleségével.

A bíróság bűnösnek találta Jelcsics Vasza és egy évi börtönre és három évi hivatalvesztésre ítélte.

Az ítélet ellen ügyész, elítélt és védője fellebbeztek.

Márkus Ferenc 40 éves sztáribecseji napszamos ez év februárjában a becei pályaudvaron feltört egy vasuti kocsit és onnan 50 kilogramm cukrot lopott, anélkül, hogy valaki észrevette volna. Az első kísérlet sikere után április 6 és 7-e közötti éjjelen újabb lopással próbálkozott. Feltört egy vaggont és onnan elvitt egy ládát, anélkül, hogy tudta volna mi van benne?

Othon megnézte és látta, hogy egy láda kefért lopott. Miután lisztre volt szüksége az éjjel még egyszer a pályaudvarra ment és egy zsák lisztet emelt ki egy vagonból. Ezt azonban észrevette a szolgálatot teljesítő Rackov Szvetozár vasuti tisztviselő és Petrekanovics Dominika tisztviselő. Márkus menekülni igyekezett, Rackov azonban üldözte, a tisztviselő pedig rendőrt hívott. Sikertelenül is elfogniok Márkus Ferencet, akit beszállítottak Novisadra, ahol tegnap hat hónapi börtönre ítélte a bíróság. Az ítélet jogerős.

Tegnapra két sajtóper volt tárgyalásra kitűzve. Asurdzics Luka rágalmozásért perelte. Trifunovics Vojin, betűszedőt, mert a Zasztava 1924. április 15-i számában megrágalmazta. Miután a vádlott nem jelent meg a tárgyaláson, ezt el kellett halasztani. Hasonlóképpen el kellett halasztani a vádlott meg nem jelenése miatt a másik sajtóper is, amit Nikolics Jovan a Lyublyanska Banka novisadi fiókjának volt igazgatója indított Szpászics Velisláv ellen a Vajdaság 1924. évi október 10. számában megjelent „Rémhírek Nikolics novisadi bankigazgató letartóztatásáról” szóló cikk miatt.

Olvassa a Délbácskát!

Gyalog jött a Likából.

Radakovics Rade Krslyja (Lika) községbeli napszamos tegnap előállította egy rendőrt. Radakovics gyalog jött Likából Novisadra. Az ügyeletes azon kérdésére hogy miért jött Novisadra azt mondta, Kikindára akar menni, mert egy ott lakó ismerősének egykor 30 dinárt adott kölcsön és azt akarja elkérni. Ezenkívül még munkát is keres. Miután sem pénze sem igazolványa nincs, a rendőrség hazatoloncolja.

AZ ANGOL SAJTÓ MAGYARORSZÁGRÓL

Cambridge hercege a magyar trónon

„Magyarország királya egy gyermek” — Angol arisztokraták a magyar legitimisták terve mellett — A brit birodalom terve — Magyarországon keresztül a Balkán felé

Londonból jelentik: A „Daily Express” kiváló riporternek, aki annak idején szenzációs interjúkat csinált Vilmos excsászárral és az angol trónörökösrel is, utóbbi lapja megbízásából két hétig tartózkodott Magyarországon s most jelent meg első cikke magyar impresszióiról. A cikk címe: Magyarország királya — egy gyermek. Kifejti benne, hogy az Andrássy és Apponyi vezetése alatt álló „Outó. párt” nagy tevékenységet fejt ki célja elérése érdekében. Megakarják azonban várni, amíg jelöltjük tizenhat éves lesz, s akkor látnak hozzá tervük tulajdonképeni megvalósításához. Más aspiráns a magyar trónra Frigyes főherceg fia Albrecht, akinek a kommunizmus után jelentős pártja is volt, most azonban már alig van kilátása vágya megvalósítására. Széchenyi László, Vanderbilt Gladis férje is szeretne magyar király lenni és őt ebben apósa milliói is támogatják.

Az utóbbi időben azonban mind erősebb formát ölt az a hír, hogy a magyar és a lengyel trónon is az angol királyi ház szívesen látna egy angol herceget. A lengyel arisztokraták György yorki herceg második fiát jelölték is a lengyel trónra, ez a terv azonban nem igen fog megvalósulni.

Sokkal nagyobb azonban a valószínűsége annak, hogy egy angol herceg a magyar trónt

foglalja el. Az angol királyi ház Festetich gróf és Rédey grófok révén ugyanis kapcsolatban, sőt rokonságban áll a magyar arisztokráciával. Az angolok a jelenlegi cambridgei herceget, Adolphus Charles Alexander Ladis Cambridget jelölik a magyar trónra, akinek megválasztásával szemben — mondja az angol lap — az az ellenvetés tehető, hogy protestáns. Ez sem okoz azonban akadályt, hiszen már sok eset volt arra, hogy angol hercegnők egy-egy házasság kedvéért áttértek a katolikus vallásra, s ezt valószínűleg a cambridgei herceg is megtenné — a magyar királyságért. A herceg Magyarországon át a Balkánon is szilárdabb talajra tehet szert. A terv megvalósulása esetén ugyanazokat a gazdasági kedvezményeket kapná meg Magyarország, mint az angol dominiumok.

A bécsi „Stunde” londoni tudósítója is tárgyalt erről a kérdéstről több angol vezető személyiséggel, akik mind kijelentették, hogy tudnak a tervről és annak megvalósulása mellett foglaltak állást.

A külügyminiszterek konferenciája előtt

Mennyi jóvátételt fizet Németország?

London, szeptember 15. A Daily Telegraph diplomáciai tudósítója jelenti: A külügyminiszterek készülöben levő értekezletének egyik legfontosabb és legelső tárgya a francia német és belga német döntőbírói szerződés. Ha ebben a tárgyan megegyezésre jutnak, akkor a német angol és a német lengyel döntőbírói problémájának megoldására kerül a sor.

Berlin, szeptember 15. A jóvátételi

fizetések főbiztosának jelentése szerint Németország 1925 augusztus havában jóvátételi fizetések címén 7625370225 aranymárkát fizetett. Ebből az összegből Nagybritanniának 1172272131, Franciaországnak 3643327140, Belgiumnak 753988556 aranymárka jutott. 1925 augusztus 31-ig terjedő első esztendőben a Németország által összesen teljesített jóvátétel összege 100045757245 aranymárka.

Nem adunk bért a földekért

Fele lesz az idej árenda a tavalyinak

(A „Délbácska” suboticei tudósítójától). Az alaposan megcsinált agrárreform borzasztó pusztítást vitt véghez az országban mindenfelé, ahol a jól megművelt földeket osztották szét hozzá nem értő embereknek. Ahelyett, hogy az eddig megműveletlen földekből adtak volna többet, inkább az eddig jól, sőt nagyon jól termő talajt osztották szét, úgyhogy az nemcsak a fele hozamot nem termelte, hanem kész neveltség tárgya lett az előtt, aki egy-egy ilyen telepesföld termését összehasonlította a gazdag bácskai földön — mondjuk — az országot másik oldalán levő régi gazdaságok földjeivel. Subotican, Bajmokon, Topolán olyan hitvány volt legnagyobb részben az új telepesek gabona- és kukorica-termése, hogy ha azt egyszer meglátna egy valamirevaló és hozzáértő földművelésiügyi vagy agrárreformminiszter, soha életében nem jutna többé eszébe olyanok közt osztani föl földet, akik a szétosztandó talaj összes tulajdonságaival már jóelőre nincsenek tisztában és emellett nem is értenek általában a gazdálkodáshoz.

Valószínű azonban, hogy az adóstatárium alapos változást fog előidézni egyrészt a bácskai telepesek életében, másrészt az egész gazdasági életben is. A nagy adók miatt ugyanis — melyek pedig legnagyobb részben a föld tulajdonosát sújtják — az eddigi bérlők csupán a felét ígértek most ősszel a jövő esztendőre a földbérletekért. Az elmúlt gazdasági esztendőben kétezer dinár volt általában lánconként a földek bérlete Subotica környékén. Most, hogy az ősz beköszöntött, megkezdődtek az alkudozások a jövő évi bérletekre, de csupán 1200, sőt többen csak 1000 dinárt ígérnek. Emiatt

nemcsak a nagygazdák vannak elkeseredve akik nem maguk művelik földjüket (amugy is alacsony a buza ára az idén), hanem különösen végzetes hatásuk lesz az új áraknak a telepesek legnagyobb részére, akik nem maguk művelik a földet, hanem bérbe adják. A kapott és bérbeadott 8—10 lánca föld bérösszegéből ugyanis eddig meg tudott élni egy-egy telepes család, mert jutott nekik havonta körülbelül ezeröttszáz dinár; de mi lesz jövőre, ha ennek csak a felét kapják. Ebből majd nem tudnak megélni — arról persze szó se lehet, hogy emellett más munkát is vállaljanak; még kevésbé arról, hogy maguk műveljék meg a földet!

Igy majd növekszik az elégedetlenség, nő a nyomor, mert a nagygazdák a kis bérből nem tudják fizetni tovább a nagy adót.

— Uszógyetemet épít Amerika.

Newyorkból táviratozzák: Az Északamerikai Egyesült-Államok kormánya tudományos kísérletként októberben bocsátja útjára „University” nevű hajóját, amelyen 450 egyetemi hallgató és 50 tanár utazik, akik 1927. júniusági 35 országot, 50 kikötőt és fővárost látogatnak meg. Utközében a hajón rendes egyetemi előadások lesznek.

— Fényes nappal kiraboltak egy bankot.

Nyitráról jelentik: Egy felfegyverzett álarcos banda fényes nappal betört a nagy topolcsányi bankba. Revolvereket szegeztek a tisztviselők melléne és 172 ezer cseh korona elrablása után eltávoztak. A rendőrség megindította a nyomozást.

Náncsi néni.

Ki nem ismeri Novisadon a „Náncsi néni”? A régi Ujvidék és a mai Novisad körképéhez mintegy hozzátartozó rekvizituma, generációk haladtak el ősz feje fölött és a standon híven kitartó „tejjókirálynő”, a „Ráhm Náncsi” büszke öntudattal egy busz akkorddal zárja le működésének negyvenöt esztendejét. Mert teljes negyvenöt esztendőn keresztül egy és ugyanazon a helyen, a Winkle palota előtt, árulta a tejjőt, a tojást és a vaját. Végigélte Novisad fejlődésének valamennyi fokozatát, a régi jó idők olcsó és a mai idők drága életkörülményeit. Valóságos gazdasági perioduson keresztül csendes szemlélője és részvevője az árak hullámzásának, az iccétől a literig, a három krajcártól a négy dinárig. Mindenkit ismert és mindenki ismerte. A mai nagymamák még Biedermayer szoknyácskáiban korzóztak a főtéren, amikor Náncsi néni már tejjőt árult. Akkor még nem voltak bubifrizurák, de erkölcsösebbek voltak az emberek. Változtak az idők, de nem változott Náncsi néni. Tisztességben, becsületben élte fiatalkorát és tisztességben öszült meg. Most hogy a tejtermékek piacát áthelyezték a Futaki utra, a Náncsi néni negyvenöt esztendő után beszüntette működését. Visszavonult és csendes rezignációval szemléli az idők rohamos száguldását. Nem tud beilleszkedni a „modern” szellembe s csak azon csodálkozik, hogy „miért nem jó már az, ami negyvenöt esztendőn keresztül jó volt.”

Meglátogattuk Náncsi néni, tisztes polgári néven özvegy Schmidl Annát az örmény parokia udvarán levő magányában.

Egy nagy karosszékben találjuk a Náncsi néni, egy régi könyvben lapozgat és figyelmesen olvas.

— Bizony, bizony — mondja — igaz van az urnak, most van negyvenöt esztendeje, hogy egyfolytában és egy helyen árultam a tejjőt. 1848-ban születtem, s most vagyok 77 éves. A „Hildegard”-ban voltam harmincöt esztendőig házmesternő.

— Hildegard? Hát ez micsoda?

— Nem tetszik tudni? A Wust-féle házat úgy hívták azelőtt, hogy „Hildegard” ház. A neve onnan ered, hogy egy Dimsics nevű szabómester a bécsi lútrín sok pénzt nyert és a „Hildegard” nevű hajón hozta a pénzt Novisadra, abból építette a „Hildegard” házat. Itt voltam házmesternő és itt éltem első megboldogult urammal Rassweiler építőmesterrel. Rassweiler tüzoltó parancsnok az édes fiam. Az uram halála után hat esztendőig voltam özvegy és utána férjhez mentem Schmidl építőmesterhez, aki a posta építkezésénél pallér volt. A Hildegard házból nagyon híres emberek kerültek ki. Itt laktunk 13 esztendőn keresztül a mostani polgármester szülei, a Milán akkor még iskolásgyerek volt, s innen ment férjhez a Monasevics leány is. Nagyon sokan laktak ebben a házban, akik ma „nagy emberek”.

Öt gyermekem volt, akiket tisztességesen felneveltem, ma már csak négyen élnek, jó sokuk van, hála Istennek, nem panaszkodhatom. Megkértük Náncsi néni, meséljen valamit a régi jó időkről.

— Jaj bizony, más idők voltak azok. Olcsó volt minden és tisztességesen meg lehetett élni. Egy icce tej 3 krajcár, 1 bádog tejjől 4 krajcár, 12 darab tojás egy hatos, 15 krajcár egy pár csirke és 3 krajcár 2 kiló krumpli. Jól éltünk és még félre is lehetett tenni egy pár garast. Nem panaszkodhatom most sem, a jó emberek, az ismerőseim mind hozzám gyűttek vásárolni.

— Csak azt a piacot ne helyezték volna el, ez nem igazság s a mostani piac olyan messze van, hogy nem mehetek már oda. Öreg vagyok, bottal járok, nem bírom a strapát.

A Náncsi néni akkor hozzám fordul és nagy titokzatosan sugja a fülembe:

— Tetszik tudni, volt itt már egyszer Vojvodina, jól emlékszem, kislány voltam, de tudom, hogy történt. A Miletics Szvetozár volt a vezér, aztán összegyűjtött bennünket, szép beszédek tartott és mindnyájan azt kiabáltuk „Zsivila Vojvodina”. Akkor nagy menetben vonultak fel az ujvidékiek és tüntettek a Vojvodina mellett. En is velük mentem...

Elbucszunk a Náncsi néni. Könnyek ragyognak a szemében, amikor bucsuzásul mondja:

— Ha máma visszajönne a piac, megint visszamennék, nem tudok munka nélkül élni...

K. A.

1925. szeptember 16. Szerda

Római katolikus: Kornél. Protestáns: Edit. Görög keleti: Antim. A nap kel 5 óra 38 perckor, nyugszik 6 óra 12 perckor. A hold kel 2 óra 54 perckor, nyugszik: 11 óra 46 perckor. Nemzeti Színház: Nincs előadás. Apolló mozi:

Időjárás: (A petrovaradini katonai meteorológiai állomás jelentése). Az erős légnyomás közeledik kelet felé (Berlin 772.4 mm). Hazánkban a Ljubljana—Sarajevó—Nis vonaltól északra volt eső. **Jóslat:** Hazánkban az erős légnyomás tartós lesz a szelek gyengülnek, a felhőzet mindinkább eloszlik és így az eső az ország északkeleti részében is meg fog szünni. A hőmérséklet emelkedni fog.

— **Zsinati vizsgák.** Folyó hó 15-én Szuboticán tartott zsinati vizsgákat sikerrel tették le: Czick Ignác, Kányó Lajos, Svrača Ferenc, dr. Koráni Elemér, Kovács Imre, Bischof Antal káplánok.

— **A kath. olvasó- és gazdakör** felkéri az ifjúságot, hogy e hó 17-én este 8 órakor fontos ügyben minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek. **A vigalmi bizottság.**

— **Nem ad elégtételt...** Budapestről jelentik. Zsapka Kálmánt a Nép munkatársát 8 napi fogsázbüntetésre ítélték Fábián Béla képviselő megrágalmazása miatt. A védő a büntetés elengedését kérte. A bíróság felszólította Zsapka Kálmánt, hogy adjon elégtételt a bíróság előtt Fábiánnak. Zsapka kijelentette a bíróság előtt, hogy nem ad elégtételt Fábiánnak, inkább aláveti magát a fogsázbüntetésnek.

— **Halálos végű csintalanság.** Párisból jelentik. Két metzi csintalan leányt halálos autóbaleset érte. A két leányt, akik közül egyik sem ült még autón, meglátott az uton egy gépkocsit. Az egyik a kormánykerékhez ült, a másik a kényelmes ülésre és száguldó sebességgel utnak indultak. Az autó nekiszaladt egy fának, felborult és az árokba zuhant. Mindketten halálosan megsebesültek.

— **Leánykereskedők garázdálkodása Csehországban.** Prágából jelentik: A rendőrkimutatók borzalmas adatokat tartalmaznak a leánykereskedelem csehországi garázdálkodásairól. Ebben az évben több mint száz nőt vittek ki külföldre és csak 22 leányt sikerült utközből kiszabadítani.

— **A bolgár király a további gyilkosságok ellen.** Párisból táviratozzák. Mint a Petit Parisien jelenti, Boris király megtagadta a 250 komunistának halálraítéléséhez való hozzájárulását. A hadbíró az ítélet indoklásában kimondta, hogy a vádlottak a szófiai székesegyház elleni merényletnek is részesei voltak.

— **Benicky fogva marad.** Budapestről jelentik. A budapesti büntetőtörvényszék, amint ismeretes három évi fogságra ítélte Benicky Ödönt kormányzósértés és tiltott közlés vétésé miatt és a büntetés súlyosságára való tekintettel elrendelte azonnal fogvatartását. A védő a fogvatartás ellen felfolyamodott a táblához, amely kedden foglalkozott ezzel az ügyvel. A tanács a védő felfolyamodását elutasította és a törvényszék határozatát helybenhagyta. Ennek folytán Benicky Ödön továbbra is fogva marad.

— **Az állam tulajdonában levő vett bolgár államvagyon.** Szófiából jelentik: Az átengedett javak szófiái bizottsága befejezte

azoknak az állami javaknak a felbecsülését, amelyek békében a bolgár állam tulajdonát képezték és jelenleg szerb területen vannak. A birtokokat egymillió 250 ezer frankra becsülik. Ezt az összeget a jóvátétel javára tudják be.

— **Tizenkétmillió dinár a padlason.**

A magyarországi Szarvason szenvedélyes harc tört ki Nadler Samu vagyonos kereskedő öröksége miatt, elvált felesége és Nadler rokonsága között. A rendőrség a sorozatos incidensek miatt kénytelen volt zár alá venni az egész hagyatékat. A detektívek házkutatás közben a padlason két vaskazettában kincseket érő ékszereket aranypénzt és drágaköveket találtak. A kincs értéke 12 milliárd koronát (12 millió dinárt) tesz ki.

— **Nagy vihar Északolaszországban.** Rómából jelentik: Egész Északolaszországban viharok dühöngenek. Itt-ott hóesést is jelentenek.

— **Ciklon pusztított Bulgáriában.** Szófiából jelentik. Tirnove Sejmen Aitos Burgas környékén ciklon dühöngött. Nadejda állomás épülete megsérült, két ember életét veszítette.

— **Az olasz repülők útja.** Budapestről jelentik. Az egy hét óta várt olasz repülők végre vasárnap délután 4—5 óra között Aspernbe érkeztek. A Fiat gyár képviselői délután két óráig várták a gépeket, de mivel nem érkeztek meg eltávoztak a repülőtérrel és amikor megérkeztek senki sem volt a repülőtéren, még mechanikusok sem. A repülők a rossz időjárás miatt egy teljes hétig várakoztak Udinében amíg vasárnap 2 órakor felszállhattak és közbeeső leszállás nélkül érkeztek Bécsbe. Innen Budapestre jöttek, ahol ünnepélyes fogadtatásban részesítették őket. Ez az ünnepség viszonyos volt annak a fogadtatásnak amelyben két év előtt az olasz repülők részesítették gróf Miklos szombathelyi püspököt, aki repülőgépen tette meg az utat Magyarországból Rómába. Akkor mindenütt virággal és bankettel fogadták őket és az olasz repülők akrobatikus repülőgyakorlatokkal üdvözölték a magyar főpapot.

— **A zagrebi országos tánckongresszuson** szept. hó 10-én kitűnő eredménnyel végzett *Vidosava Katyanski* Novisadról. A legszébb és legmodernebb táncokról tette le a vizsgát, ugymint: Florida, Caramba, Rakett. Kivánságra fenti táncokból órákat ad.

— **Ezerkétszáz dináros koszoru — az élő férjnek.** R. Milán vasutigazgatóság tisztviselőt nemrég áthelyezték Beogradból a szuboticiai direkcióba. Minthogy felesége nem jött vele és nem is akart egyáltalán Beogradból Szuboticára jönni, az élelmes tisztviselő furfangos cselekedetre határozta el magát: az állalaira. Táviratoztattott a sógorával a feleségének, hogy férjét holtan találták Palicson. Temetés holnap, — szölt a távirat. Az asszony azonban élt a gyanuval, hogy csak őt akarják ide csalni Szuboticára és ezért telefonált a szuboticiai rendőrségnek, de csodálatosképpen onnan megerősítették e hirt. Erre a feleség gyászruhát vett és egy 1200 dináros koszorúval utnak akart indulni, de elájult és 2 napig ágyban fekvő beteg lett. A gyanakvó férj maga ment erre Beogradba, felesége azonban most már hallani sem akart a szuboticiai utról.

— **Harcias amazonok.** Hétfőn este a Deutches Volksblatt nyomdájában dolgozó Kuzman Etelt, midőn a nyomdából távozott, az udvaron megtámadta és agyba-főbe verte Vargai Mariska. A verekedőket a nyomdából elősiető munkások választották szét. Kuzman Ete orvosi látlevelet vétetett fel sérüléseiről és súlyos testi sértés címén megette a feljelentés Vargai Mariska ellen. A támadás oka féltékenység.

— **A pórujárta tolvaj.** Hétfőn délelőtt Sziriski Gyura turjai parasztagazda, Vukov Bosko noviszadi bocskoros üzletében vett egy pár bocskort, de közben még egy párt lopott is mellé. Rövid idő múlva visszatért és azon ürügy alatt, hogy a bocskor szűk, pénzt kérte vissza. De a tulajdonos észrevette a kabát alá rejtett bocskort és Sziriskit a rendőrségre vezette, hol rövid ideig tartó tagadás után, bevallotta a lopást. Átadták a írábírósnak.

A INSz közgyűlése

Fegyelmi jogot kap a noviszádi kerület — Vita tizennégy órán keresztül

A zagrebi szövetségi közgyűlés látszólag nem járt azzal az eredménnyel amelyet mi várunk. Nem sikerült a szövetség székhelyét Beogradba áthelyezni, de azért a közgyűlés hozott néhány olyan határozatot, amely a noviszádi futballsport fejlődésében nagy jelentőséggel bír.

Feszült izgalom közepette nyitották meg a közgyűlést, amely már az első órában kiröbancást eredményezett. A beogradi alszövetség a titkos szavazások mellett foglalt állást, míg a zagrebi érdekeltség a terrornak jobban kedvező nyílt szavazás érdekében szállt sikra. Az indítvány szavazással, 102—92 arányban Zagreb javára dőlt el és ezzel nyilvánvalóvá vált, hogy a beogradi érdekeltség tábora kisebbségben marad. A szavazatok illetően való megoszlása állandósult a közgyűlés minden döntésénél. Beograd biztosra vett győzelmét az a körülmény akadályozta meg, hogy híveinek jórésze az esti vonattal elutazott, másrésze pedig tartózkodó álláspontokra helyezkedett. Kellemes meglepetést keltett a szuboticaai alszövetség hivatalos funkcionáriusainak és egyesületeinek állásfoglalása Beograd mellett, a szuboticaai alszövetség képviselői közül a Bácska, Sombori Sport, Sombori Amatőr és a Verbászi Sport szavazott Beograd ellen. Zagreb Sarajevo, Split egy részének, Osijek, Lyubljaná és Szubotica négy képviselőjének köszönheti többségét, míg az összes munkásegyletek; szuboticaai 9 többi képviselő, Split és Bánát szavazatukkal Beograd mellé sorakoztak.

Az áthelyezési indítvány leszavazása után Zagreb érdektársai boldogan eltávoztak a közgyűléstől, ahol ekkor a beogradiak kerültek döntő többségbe és módot találhattak volna az áthelyezés kieroszakolására, de célszerűbbnek

látták, az új összetételű főszövetségi vezetőségnek egyévi halasztást engedélyezni, ha ugyan a továbbra megjósolt szétbomlás addig be nem következik.

Az alapszabály vita során néhány döntőfontosságú határozatot hoztak. Kimondották az alszövetségek teljes autonómiáját. A főszövetségnek csupán ellenőrzési joga marad meg, továbbá a külföld előtt való képviselő feladata. Az alszövetségek autonóm jogaikból annyit adnak át az egyes kerületeknek, amennyit a körülmények figyelembevételével jónak látnak. Már most biztos, hogy a noviszádi kerület fegyelmi hatáskört nyer, amelynek joga egyletek és játékosok 3 hétre való felfüggesztésére, illetve betiltására vonatkozik.

A bírókérdésben csökkenti a bírák kollegiumának hatáskörét, amennyiben fegyelmi jogát elveszi. Kimondja, hogy az alszövetség állandó figyelemmel kíséri a bírák működését, és a szakkérdések kivételével ellenőrzést gyakorol a bírákkal szemben.

A bíróvizsgát megszigorítják. A vizsgáztató bizottságban az alszövetség egyik tagja is részt vesz és azon a szervezeti és bajnoki szabályzatokból is vizsgáznia kell a bírójelöltnek.

Örvendetes eredménye a zagrebi közgyűlésnek az is, hogy Bénéis Simon vezetése alatt megjelent szuboticaai kiküldöttség a lehető legnagyobb szimpátiával azonosította magát a beogradi és noviszádi érdekekkel. A beogradi alszövetség a szuboticaikkal való együttműködés első megnyilvánulása szempontjából még az ősszel városokközti válogatott mérkőzéseket tervez Beograd, Szubotica, illetve Novisad csapatai között.

Kaptuk és adjuk a következő levelet:

Tojástánc az igazság körül

A helybeli zsupa vezetőségének sikerült újabb igazságtalan intézkedésével a fiatal Radnicski Sportski Klubot jogaitól elűnie. Miután az ilyen sorozatos esetek már-már a sistematikussá jelleget viselik magukon, kénytelenek vagyunk egyesületünk reputációja érdekében a sportnyilvánosság elé tárni ügyünket.

Minden sportért érdeklődő tudja Novisadon, hogy az augusztus hó 28-án megtartott bajnoki sorsoláson a Radnicski-Makkabi bajnoki mérkőzés szeptember hó 20-ára lett lejátszásra kisorsolva. A sorsolás eredménye és rendje, szokás szerint a hivatalos lapban is megjelent. A Makkabi vezetősége most mégis a mérkőzés elhalasztásának engedélyét kérvényezte az alszövetségtől, azzal az indokolással, hogy 20-án zsidó újév lévén csapata nem állhat ki. A zsupa vezetősége ezen egészen átlátszó futball „driblihez” igazságtalanul és jogtalanul segédkezet nyújtott a Makabbi vezetőségének. Igazságtalan és jogtalan a kisorsolt bajnoki mérkőzés elhalasztása, 1. mert a Makabbinak módjában lett volna a sorsolás előtt kijelenteni, hogy ezen ünnepnapján nem állítja ki csapatát (Bár csapatában az igazság könnyebb megállapítása érdekében közöljük hat katolikus játékos játszik rendes hétközi vasárnapokon és olyankor mikor az egyesület nem jubilál). 2.) A J. L. S. szabályai szerint bajnoki mérkőzést csakis 14 nappal a mérkőzés előtt lehet lemondani. Későbbi lemondásért a lemondó egyesület viseli a lemondással járó konzekvenciákat. 3.) Mindezek felül vasárnap a zsidó újév második napja, mely napon a külföldi bécsi és budapesti cionista alakulatok is kénytelenek kisorsolt mérkőzéseiket lejátszani.

Világosan és tisztán látszik mindezekből, hogy itt a „dribli” könnyen felismerhető esete

áll fenn, melyhez a zsupa vezetősége a Radnicski tiltakozása ellenére a Makkabinak segédkezett.

A Radnicski vezetősége foglalkozván a fentebb közltekkel, oly határozatot hozott, hogy megfontolás tárgyává teszi képviselőjének a zsupából való visszahívását, mert olyan testületben, melyben az igazságtalanság ilyen esete történhet meg, egyelőre résztvenni nem kíván. (B. I.)

A Szelvénytánc eredménye

A Hakoah vasárnap szereplésének váratlan eredményét 164 pályázó közül csak a három tippelő jósolta meg helyesen. ezek közül.

Bizám László (Elite kávéház) 1 üveg SOA kölnivizet.

Griszer Péter (Magyarszka ul. 49) 1 doboz SOA szappant.

Sághy László (Streljačka 10) a Délbácska 1 hónapi ingyenes számait nyerte.

A nyeremények a szerkesztőségben átvethetők, a lapot megindítottuk.

Slavia—OSKV 5:2 (4:0)

Osijek. A noviszádi csapat súlyos veresége tulajdonképpen annak tulajdonítható, hogy a vendéglátó egyesület minden lehetőséget elkövetett annak érdekében, hogy a noviszádiak vereséggel és a lehető legkellemetlenebb emlékekkel távozzanak Osijekről. Az első tíz percben két tizenegyest ítélt a bíró az OSKV ellen sőt a harmadik góljukat is tizenegyesből érik el az osijekiek. A noviszádi csapatból Sevcics játéka emelkedett ki. Ő lötte a gólokat is. A mérkőzést mint bíró a Slavia egyik pihenő játékosa irányította.

Nemes Károly ismét Novisadon. A bajnokcsapat népszerű kapusa, aki jónévű táncmester is, hatheti távollét után, amely alatt

Zagrebben táncmesteri oklevelet szerzett, most visszatért Novisadra. Nemes kijelentése szerint egyelőre nem nyit tánciskolát, csupán magánórákon való oktatást fog vállalni. A noviszádi uricsaládok mint a múltban, remélhetőleg a jövőben is támogatni fogják erre irányuló törekvéseiben.

Szept. 15	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.25	—	—	178.25
Zürich	—	1084.—	1084.25	1930.—
Newyork	518.50	56.05	56.02	—
London	25.12	272.20	272.20	484.5/8
Páris	24.50	264.75	—	472.—
Milano	21.40	233.—	233.—	411.50
Prága	15.375	166.40	166.25	296.50
Berlin	—	1335.—	1335.—	2380.—
Budapest	0.007280	0.0788—	—	14.—
Brüsszel	22.85	248.—	—	439.—
Bécs	—	0.0789—	0.079150	14.—
Bukarest	2.60	27.50	—	48.50
Amsterdam	—	—	—	4019.—
Szófia	—	—	—	—
Krisztiania	—	—	—	—
Szaloniki	—	57.—	—	—
Stockholm	—	—	—	—

Chicago terménytőzsde

1925 szeptember 15, 5 óra

Buza	Tengeri
Szeptember 149.3/8	Szeptember 94.75
December 148.5/8	December 83.25
május 1926 151.25	május 1926 87.—

Irányzat: buza, tengeri szilárd (AVALA)

Noviszádi terménytőzsde

1925 szeptember 15. (Hivatalos jegyzések)

Buza

bácskai Usancen, duplikát kassza
kinálat 255.—, kereslet 250.—
bácskai IX, Usancen, duplikát kassza
kötés 255.—, 500 mm

Zab

szerémi kötés 155.—, 200 mm

Tengeri

bácskai duplikát kassza
kötés 172-175.—, 550 mm
szerémi duplikát kassza kötés 180.—, 400 mm
szerémi aranyfogu, duplikát kassza
kötés 185.—, 200 mm

Buzaliszt

kenyérliszt 80% IX-X-XI, zsákok nélkül
kötés 295.—, 2000 mm
szerémi konkoly minta szerint
kötés 120.—, 200 mm
Irányzat: nyugodt

Noviszádi értéktőzsde

1925 szeptember 15. (Hivatalos jegyzések)

Állami kölcsönkötvények

1921. évi 7 százalékos beruházási kölcsön, kereslet 73.—, kinálat 77.—, kötés —, 4 százalékos kölcsön Bosznia-Hercegovina agrárviszonyainak rendezésére kereslet —, kinálat —, kötés —.

Állami sorsjegyek

2 és fél százalékos állami hadikártérítési sorsjegy kereslet 325.—, kinálat 335.—, kötés —, 1888. évi nyeremény sorsjegy (Dohány sorsjegy) kereslet —, kinálat —, 2 százalékos sorsjegykölcsön új szelvényekkel kereslet —, kinálat —.

Részvények

Városi jódozógyógyfürdő és ásványvíz részvénytársaság kereslet —, kinálat —. Iparbank kereslet 135.—, kinálat 138.—, kötés 135.—.

A magyarság ügyének tesz szolgálatot, ha előfizet a nyolcoldalas „DÉLBÁCSKA”-ra!

Angol jelentés gazdasági helyzetünkről

Az angol „Board of Overseas Trade” kiadásában most jelent meg a belgrádi angol követség kereskedelmi titkárának Jugoszlávia 1924—25 évi gazdasági viszonyairól szóló jelentése. A jelentés kiemeli, hogy a rendkívül erős pénzügyi ebben az évben is tovább tartott és hogy

a kölcsönök kamata abnormisan magas volt. A bankok általában 20—25, sőt még ennél is magasabb kamatlábát számítottak fel a kölcsönök után.

A nemzeti banknak az a javaslata, hogy a kölcsönök kamatlábát 18 százalékban maximalizálja, a pénzügyi ellenállásán hajótörést szenvedett. A kereskedelmi minisztérium abból a célból, hogy a pénzügyi segítsen, megkísérelte egy egész különös bank, az úgynevezett jótétbank alapítását. E bank célja az lett volna, hogy finanszírozza a jótétbank kibocsátásokat. A jugoszláv kormány tudniillik jótétbanki kötelezvényeket ad ki 1000 dinár névértékben 2,5 százalékos kamattal. E kötelezvényeket olyan személyeknek adják, akiknek a háborúban szenvedett károsodás alapján elismerték a jótétbank követelését. A jótétbank alapítóját 100 millió dinárt tett volna ki jótétbanki kötelezvényekben. Minthogy a kötelezvények a forgalomban alig érték el a 140 dinárt, az alapító alig rugott volna 15 millió dinárra. Így a terv fiaskóval végződött. Az 1924. év az iparra nézve rendkívül rossz volt.

A gyáriparosok a nehézségek okainak a pénzügyminisztérium deflációs politikáját, a pénzügyi és a magas kamatlábát, továbbá a súlyos adóterhet és az elégtelen vámvédelmet tartják. Általában azt mondják, hogy a jelenlegi vámtarifát a tulajdonképpen Szerbia, tehát nem ipari állam szükségleteihez mérték. Jugoszláviának azonban a maga egészében egészen más szükségletei vannak. A gyárosok panaszkodnak, hogy csaknem valamennyi kiadásuk nagyobb, mint külföldi versenytársaiké.

A pénz nagyon drága, a gépeket külföldön kell vásárolni, géptörés esetén a javítások hetekig, sőt hónapokig tartanak, ami hosszú üzemzavarokkal jár. Nyersanyagot, olajat és fűtőanyagot nagy mennyiségben kell készletben tartani, azonkívül nagy a hiány tanult munkásokban és a kormány a külföldről való bevándorlást megnehezíti.

Az országban ezidőszent még négy adórendszer áll fenn. A jövedelmi adó és a részvénytársaságok megadóztatása Szlovéniában és Dalmáciában, valamint Horvátországban, Szla-

vonában és a Vajdaságban rendkívül súlyos. A malomipar a dinár árfolyamemelkedését és kiviteli adót nyögi.

A Malomtulajdonosok ezért is panaszkodnak, hogy Ausztria a jugoszláv liszt ellen kétszeres forgalmiadóval védekezett. A papír- és cellulóz ipar erősen megszenvedi az olcsóbb osztrák áru konkurenciáját. A bőripar meglehetősen fejlett volna, a timárok azonban panaszkodnak, hogy a legjobb jugoszláv nyers bőrt Olaszországból kell visszahozni, mert a jugoszláv vágómarha nagyrészt Olaszországba kerül. A feldolgozásra kerülő nyersbőrnek körülbelül 80 százalékát kell ilyen módon visszaimportálni.

A cipőipar exportra is dolgozhatna, mert bebizonyított tény, hogy a lakosoknak csak egy kormányrésze visel cipőt vagy csizmát és így a belföldi szükséglet meglehetősen kicsi.

A cipőgyáraknak azonban számot kell vetniük az olcsóbb külföldi áruk versenyével.

A jugoszláv vasipar igen válságos helyzetben van. A Szlovéniában levő nagy vasművek valószínűleg kénytelenek lesznek üzemet teljesen beszüntetni.

A ljulijai rendkívül gazdag vasérctelepek alapjául szolgálhatnának a fejlett vasiparnak, ehhez azonban nagy beruházásokra volna szükség és nagy akadályt jelentene a kokszi hiánya. A vasércet ennek következtében exportálják. A zanicai állami vasművek, valamint a varesi állami vasöntődégek üzemét erősen csökkentették. Az 1925. évi terméskilátások egyáltalában nem kedvezőek.

Jugoszláviában a műtrágya használata ismeretlen, úgy hogy az ország legnagyobb részén a téli fagyra van utalva. Minthogy azonban az elmúlt tél igen enyhe volt, a termés aligha sikerül. A száraz és enyhe tél következtében különben az egerek is nagy pusztításokat okoztak. A husipar válságos helyzetben van.

Két vagy három nagyobb gyárat, amely főleg szalámi, szalonna és sonka készítésével foglalkozott, bezártak. A tarifarendszert úgy készítették, hogy az a vágómarhakivitelnek és nem a hústermékek kivitelének szolgál előnyére. Az amerikai szalonna Jugoszláviában is olcsóbb mint a belföldi. A szilvatermés 1924-ben határozottan rossz volt.

A cukoripar megsínyli azt a harcot, amely ezidőszent a cukorgyárosok kartellje és a répatermelők egyesülete között dühöng. A takarmány-anyagok nagy hiánya következtében az ország állatállománya is erősen csökkent.

A sombori gazdák megegyeztek a gabonakereskedőkkel

A „Bácskai Gazdasági Egyesület” igazgató választmánya hétfőn d. e. tartotta rendes ülését, melyen a gazdák úgy Bácskából mint Baranyából szép számmal jelentek meg. Az ülés legérdekesebb pontja Inhoff József igazgató jelentése volt, amelyből az egyesületnek a gazdaközönség érdekében kifejtett sokoldalú tevékenysége tűnik ki.

Az elnökség legutóbb kieszközölte a kormánytól, hogy a jégkárosultak segélyeinek kiosztására alakítandó bizottságba az egyesület gazdakörei bevonassanak s így a segélyek igazságos szétosztását maguk a gazdaszervezetek őrizhetik ellen. Ugyancsak a jégkárosultak segítségére mozdítja elő az egyesület az Országos Központi Hitelszövetkezet helyiszövetkezeteinek megalakulását. A helyi szövetkezetek tagjai jelenleg 14 százalék kamattal 2000 dinárig betáblázásra, további 3000 dinárig pedig váltóra kapnak kölcsönt. Belép az egyesület a megalakítandó Vojvodinai Gazdasági Szövetségbe is, ha gazdaszervezeteivel együtt megfelelő képviselőt nyer a vezetőségben.

Minthogy a gazdaközönség körében fel-

merült terv, hogy szövetkezeti alapon Sombor környékén cukorgyár építtessék a szükséges forgó tőkeelőteremtésének letétlensége miatt nem valószínű meg, lépéseket tett az egyesület a kormánytól oly irányban, hogy a beogradi és a belimonostiri sequestrum alatt álló cukorgyárak a termelő gazdák kezébe jussanak s így érdekeiket hathatósan megvédehesék.

A nagy jégkárok miatt válságba került kendertermelők érdekében megalakították a kendertermelők és értékesítők szakosztályát. A szakosztály feladata, hogy az okszerű kendertermelést, áztatást és kikészítést azon vidékeken is propagálja, hol eddig kender nem is termeltek. De feladata a szakosztálynak a kender értékesítés is. Minthogy a hazai gyárak termelőinket mindenképp ki akarják használni s az általuk ajánlott árak még a termelési költségeket sem fedezik, a szakosztály felkutatja a külföldi piacokat, s a termelőt a fogyasztóval közvetlen üzleti összeköttetésbe hozza.

Nagyarányu akciót indít az egyesület újra mezei vasutak létesítése céljából. Az akció részleteiről legközelebb már bővebben lesz alkalmunk írni, mert a tervek s a költségvetés

hamarosan elkészül. A gazdasági szakoktatás fejlesztése érdekében küldöttségileg kéri fel a kormányt s a vármegyét, hogy Somborban a megye telkén mielőbb mezőgazdasági középiskola állíttassék fel, továbbá hogy a vármegye az egyesület anyagi helyzetének javítása céljából megfelelő összegű ügyviteli segélyt adjon. Ma ugyanis az a helyzet, hogy az egyesület tisztviselőit is alig tudja fizetni, 3 szaklapját pedig kénytelen volt beszüntetni.

A gazdák hiteligényeinek kielégítése céljából Gazdabank létesítését is szorgalmazza az egyesület s e célból már összeköttetést keresett oly tőkeerős pénzcsoporttal, mely a bank alapításában megfelelő alaptőkével résztvenne. Remélik, hogy a Gazdabank révén gazdáink 8—10 százalék mellett is nagyobb kölcsönökhöz juthatnak.

Sikerült az egyesületnek a sombori gabonakereskedőkkel is megegyezni s így a sombori mezőgazdasági tőzsde vasárnap megtarthatta alakuló ülését, melyen a tőzsde elnökévé az egyesület agilis alelnökét dr. Palics Emilt választották meg. A létrejött megegyezés folytán a tőzsde a legrövidebb időn belül megkezdheti működését.

Inhoff igazgató jelentése az egyesület dolgozni akarásának tanujele. Pénz nélkül azonban semmi sem fog menni. Államsegély kellene sürgősen, mert a most felvett 109 új tagtagsági díja csak egy csöpp a tengerben.

Küldje be előfizetését!!

Tisztelettel felkérjük a vidéki, hátra'ékban levő előfizetőinket és viszontelárusítóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felszólításunkon jelzett összeget forduló postával utalványozni szíveskedjenek, nehogy a lap további küldésére kénytelenek legyünk beszüntetni. Teljes tisztelettel

„Délbácska” kiadóhivatala.

A DUNA VIZÁLLÁSA

Augusztus 27-én reggel	—	—	—	313
Augusztus 28-án	„	—	—	318
Augusztus 29-én	„	—	—	325
Augusztus 30-án	„	—	—	327
Augusztus 31-én	„	—	—	331
Szeptember 1-én	„	—	—	342
Szeptember 2-án	„	—	—	360
Szeptember 3-án	„	—	—	380
Szeptember 4-én	„	—	—	398
Szeptember 5-én	„	—	—	415
Szeptember 6-án	„	—	—	432
Szeptember 7-én	„	—	—	449
Szeptember 8-án	„	—	—	464
Szeptember 9-én	„	—	—	474
Szeptember 10-én	„	—	—	477
Szeptember 11-én	„	—	—	472
Szeptember 12-én	„	—	—	461
Szeptember 13-án	„	—	—	448
Szeptember 14-én	„	—	—	438
Szeptember 15-én	„	—	—	404

Piaci árak szeptember 1-én:

Vágómarha la	—	—	—	9.—10.50
Borju	—	—	—	14.—17.—
Sertés	—	—	—	13.—15.—
Malac 4—6 hetes	—	—	—	—
Bárány	—	—	—	11.—13.—
Vágott hal	—	—	—	20.—25.—
Hal	—	—	—	15.—20.—
Hal, apró	—	—	—	10.—14.—
Hízott lud kiló	—	—	—	17.—18.—
Sovány lud párja	—	—	—	90.—120.—
Fiatal lud párja	—	—	—	80.—100.—
Kacsa párja	—	—	—	50.—60.—
Pulyka pár	—	—	—	85.—100.—
Csirke, rántani való	—	—	—	35.—45.—
Tojás	—	—	—	1.—
Muhar széna	—	—	—	—60.—70
Szalma	—	—	—	—50

A „Délbácska” szerkesztősége és kiadóhivatala már az új helyiségeibe, Trg Oslobodjenja 3. (Wagner-palota, az udvarban földszint balra) költözött át.

Hirdetők figyelmébe!

Vasárnapi számunk részére hirdetéseket csak szombat délig, hétköznapokon pedig délután 5 óráig veszünk fel.

A „Délbácska” kiadóhivatala.

Szerkesztésért telet: TOMAN SANDOR
Kiadó: „DÉLBÁCSKA” lapkiadóvállalat

APRÓ HIRDETÉSEK

ÜZLETHELYISÉG azonnal kiadó, 5 méter széles, 10 méter hosszú. Cím: Safarikova ulica 15. Anika Gyula háztulajdonosnál.
1715-1-2

Allandó SOFFÖR iskola. Beiratkozni lehet naponta Pesenjanski Józsefné Novisad, Magyar-utca 53.
1610-1-6

HIRDETÉSEK**Építészek figyelmébe!**

Áthányó rosták, rabitz szövetek és fonatok, tüskés drót, mindenféle kerítés fonat, *diszes kerítések*, rácsok, vasszerkezetek, *vasablakok* a legelőnyösebben

KRAMER TESTVÉREK
sodronyáru és vasszerkezeti gyárában

Novi Sad, Mali Liman, szerezhető be.

A kik rendkívül kedvező feltételek mellett a könyvvel megakarják tanulni, azok mielőbb jelentkezzenek. Rövid idő alatt teljes kiképzést nyernek. Érdeklődők a „FŐKÖNYVELŐ” címre írjanak, Póstaftók szám **75**

818-0

FOJT kalapfestő-intézet

Női, férfi és gyermekkalapok alakítását vállalja az új formák szerint. Festés minden színben. Új női és férfi kalapok

Novi Sad, Njegoševa u. 9.

Beck János

papirkereskedése és könyvkötészete
NOVI SAD, Futaki ut 94.

Állandó nagy választék képeslap ujdonságokban.

Nagy raktár divatos, modern levélpapírokban.

Iskolacikkek, író- és rajzszerek, képeslap albumok, emlékkönyvek a legolcsóbb áron.

Géperőre berendezett modern könyvkötészet

2 különálló szoba

üresen vagy butorozva, a belvárosban azonnal kiadó.

Cím: Schmolka hirdetőjében Novisad, Futoski 1723 put 2. Telefon 276. 1-2

FISCHER VLADIMIR és TÁRSA

NOVISAD

Kralja Petra ulica 23. (az udvarban)
Telefon 364.

„HAFASOLID” harisnyák és keztyűk nagykereskedése és

„KETTENMARKE” (F. Peter's Nachfolger, Wien) gallérgyár gyári lerakata.

Csak nagyban! — Gyári árak!

Raktárral biró ház eladása.

Novisadon, a Pirosi-utca 60. számú házat vasárnap, szept. 20-án eladja Száva Popović háztulajdonos. A házban van vendéglő, italmérési engedéllyel és berendezéssel. A ház áll egy nagy tanceremből, 2 szobából, egy konyhából, egy előszobából, egy folyosóból, éléskamrából stb. A ház és telek összesen 50 □ öl. Ára 100 000 dinár. Komoly vevők mindennap megtekinthetik a házat. Azonnal be lehet költözni. 1696-1-7

Jó állapotban levő **kókusz** vagy másfajta **használt**

SZÖNYEGET

veszünk. — Cím a kiadóban.

Fűszer üzlet lakással együtt eladó.
Cím: **Faust hirdetőirodában**, Kralja Aleksandra ulica 12. I. emelet.
Telefon 75. 1726-1

Hirdetmény

Ezennel közhirrre tesszük, hogy a néhai gróf Chotek Rezső hagyatékához tartozó ingatlanokból a következő házak és telkek kerülnek Starifutogon a jószágigazgatósági irodában szeptember hó 27-én délelőtt 9 órakor kezdődő nyilvános szóbeli önkéntes árverésen eladásra, még pedig:

1. A 725. számú ház, a volt igazgatósági irodaépület.
2. A 374. számú ház, a jelenlegi csendőrségi laktanya épület.
3. A 383. számú ház, a Dolezsál-féle ház.
4. A 992. „ „ a Majsch-féle ház.
5. A 399. „ „ a volt dr. Strone-ház.
6. A 397. „ „ a volt főerdézi ház.
7. A 419. „ „ a szegényház.
8. Az 515. „ „ a Temerini-utcában levő cselédház és

9. A 2339. parcella számú házhely, amely a jelenlegi igazgatósági irodával van szemben.

Árverési feltételek árverés megkezdése előtt fognak felolvasatni, illetve közhirrre tétetni, míg érdeklődők által már előbb megkivánt felvilágosítások bármely napon a jószágigazgatósági irodában megkaphatók.

Árverezők árverés megkezdése előtt a kiáltási ár 10%-át bánatpénz fejében a futaki uradalmi pénztárnál vagy készpénzben lefizetni, vagy egy elfogadható pénzügyintézetre szóló betétkönyvecskét letétbe helyezni tartoznak.

St Futog, 1925. évi szeptember hó 15-én.

1725-1-3 Uradalmi jószágigazgatóság Starifutog.

Egy 6-7 HP.

Benzinmotor

darálóval és favágó fűrészsel felszerelve, betegség miatt eladó **Árpád-ucca 21.**
1723-1

Tisztelettel értesitem a könyvkereskedő urakat, naptárárusítókat és vásárosokat, hogy a

Regélő Bácsi Naptára Magyar Családi Naptár

elkészültek és azok szállítását megkezdtem.

A naptárak Novisadon készültek, és nem tévesztendő össze a külföldi kiadványokkal, mert a külföldi naptárak terjesztését a hatóságok ritkán engedélyezik és azok árusítása elé a helyi hatóságok — a kormány engedély esetleges megadása esetén is — rendszerint sok akadályt gördítenek.

A naptárak 140 oldal terjedelemben, 4° (kvart) alakban készültek, az ünnepek és vasárnapok

vörös nyomással,

pontos vásári és névnapjegyekkel, bőséges irodalmi és humoros tartalommal, alkalmi, névnapjegy és ünnepi köszöntőkkel, álmoskönyv, versesfüzet és „Panoráma” melléklettel, tömördek képpel és illusztrációval. Bolygók járása, időjárás, százesztendősvérvendémondó, Hold fényváltozása, Nap kelte és nyugta, Hold kelte és nyugta, külön rom. kath. és külön protestáns naptár-rész, görög keleti és izraelita naptár.

Dacára annak, hogy ezen naptárak **kétszer oly nagy** nagyságban jelennek meg, mint a többi magyar naptárak, árát rendkívül mérsékelten szabtam meg és viszonteladóknak nagy jutalékot adok.

Mivel a naptárak igen népszerűek és nagy kelendőségnek örvendenek, kérem, hogy b. megrendelésüket mielőbb sziveskedjenek átírni, hogy az elosztást megfelelően eszközölhessem. — Kiváló tisztelettel

Farkas József, Novisad, Željeznička ulica 30.

Telefon: 488.